

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 999

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-6101)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 16.04.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-60927 sayılı yazısı.

Amasya Milletvekili Sayın Ramis TOPAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/6101 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

AMASYA MİLLETVEKİLİ SAYIN RAMİS TOPAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6101)

Soru 1:

Son dönemde başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülke, yaşanan ekonomik kriz sebebiyle, doğalgaz fiyatlarında indirim yapmışlardır. Ekonomik kriz üzerine Dünya piyasasında ise doğalgaz birim fiyatları da 3.115 \$'dan 2.117 \$'lara inmiştir. Buna ek olarak, dolar kurunda da söylenildiğinin aksine artma yerine azalma olmuştur. Vatandaşın bütçesinde en büyük gider kalemlerini oluşturan, elektrik, doğalgaz ve akaryakıtta sürekli zam gelmeye devam etmektedir. Hükümetiniz bu zamların kurlar ve Dünya piyasasındaki fiyat artışlarından dolayı olduğunu öne sürmektedir. Ancak fiyatlar ve kurlar ortadadır. Memur ve işçi maaşlarına yapılan zam ile elektrik, doğalgaz ve akaryakıtta yapılan zamları karşılaştırırsak; Vatandaş cebinde ki paraya alışmadan, mislisiyle cebindekinden olmuştur. Bu bağlamda

-Ülkede şuan itibarı ile kaç tane doğalgaz boru hattı vardır?

Cevap 1:

Ülkemize halihazırda BOTAS ile Gazprom Export LLC arasında imzalanan 15 Aralık 1997 tarihli Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması kapsamında yılda 16 milyar m³ ve 18 Şubat 1998 tarihli Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması kapsamında yılda 9,6 milyar m³ Rusya Federasyonundan, İran Ulusal Gaz Şirketi ile imzalanan 08 Ağustos 1996 tarihli Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması kapsamında İran'dan yılda 10 milyar m³ ve Azerbaijan Gas Supply Company ile imzalanan 12 Mart 2001 tarihli Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması kapsamında yılda Azerbaycan'dan 6,6 milyar m³ boru hattı vasıtasıyla doğal gaz ithalatı gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, BOTAS ile SONATRACH firması arasında imzalanan 14 Nisan 1988 tarihli LNG Alım Satım Anlaşması kapsamında Cezayir'den yılda 4,4 milyar m³ ve Nijerya LNG firması ile imzalanan 9 Kasım 1995 tarihli LNG Alım Satım Anlaşması kapsamında yılda Nijerya'dan 1,2 milyar m³ LNG ithalatı gerçekleştirilmektedir.

Doğal gaz alım sözleşmelerine ilişkin detaylara www.botas.gov.tr bağlantı adresinden ulaşılmaktadır. 2011 yılı sonu itibarıyla, Rusya (Batı Hattı), Rusya (Mavi Akım), İran ve Azerbaycan hatları olmak üzere toplam 4 ayrı boru hattından toplam 37,4 milyon Sm³ doğal gaz ithal edilmiştir.

Soru 2:

Bu doğalgaz boru hatlarından hangi ülkelere ne miktarda doğalgaz sağlanmaktadır?

Cevap 2:

İthal edilmiş veya yurt içinde üretilmiş doğal gazın yurt dışına ihraç faaliyeti, ihracat lisansı almış tüzel kişiler tarafından lisanslarında belirtilen ülkeler dâhilinde gerçekleştirilebilmekte olup; ihracat lisansları kapsamında lisans sahibi tüzel kişilerden hali hazırda sadece BOTAS Genel Müdürlüğü faaliyette bulunmaktadır. 23 Şubat 2003 tarihinde imzalanan Hükümetlerarası Anlaşma ve 23 Aralık 2003 tarihinde BOTAS ile DEPA (Dimosia Epichirisi Paroxis Aeriou-Yunanistan) arasında imzalanan 'Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması' sonrası Temmuz 2005'te inşaatına başlanan Türkiye-Yunanistan Doğal Gaz Boru Hattı'nın tamamlanması ile 18.11.2007 tarihinde Yunanistan'a doğal gaz ihracatına başlanmıştır. Azeri Şah Deniz-1 sahasından alınan gazın Yunanistan'a satılmasına ilişkin 'Alım Satım Anlaşması' yıllık 750 milyon Cm³'lük bir sevkiyatı içermektedir. 2007-2011 yılları arasında BOTAS tarafından Yunanistan'a ihraç edilen doğal gaz miktarlarına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Yıllar	2007	2008	2009	2010	2011
Miktar (milyon Sm ³)	30,8	435,8	708,5	648,6	714

Soru 3:

Dünya doğalgaz fiyatları ve dolar kuru düşerken, doğalgaz fiyatlarının artmasındaki asıl neden nedir?

AMASYA MİLLETVEKİLİ SAYIN RAMİS TOPAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6101)

Cevap 3:

Dünya'da doğal gazın işlem gördüğü üç farklı piyasa yapısı bulunmaktadır. Bunlar Amerika, Avrupa ve Uzak Doğu piyasaları olup bu piyasalarda doğal gaz fiyatları, söz konusu piyasaların dinamiklerine bağlı olarak belirlenmektedir. Amerika doğal gaz piyasasında boru gazı ve LNG işlem görmekte ve doğal gaz fiyatları doğrudan arz ve talebe bağlı olarak belirlenmektedir. Amerika doğal gaz üreticisi bir ülke olup, aynı zamanda doğal gaz ve LNG ithalatı da yapmaktadır. Son yıllarda Amerika'da bulunan kaya gazının piyasaya girmesi ile birlikte arz fazlalığı meydana gelmiş ve Amerikan piyasasında doğal gaz fiyatlarının düşmesine sebep olmuştur.

Diğer yandan, Uzak Doğu doğal gaz piyasası büyük oranda LNG'ye bağlı olup özellikle Japonya'da yaşanan deprem ile birlikte nükleer reaktörlerin devre dışı bırakılması, Uzak Doğu'da LNG talebinin artmasına neden olmuştur. Söz konusu talep artışı LNG fiyatlarını da artırmıştır. Bilindiği üzere, Çin ve Hindistan'ın doğal gaz talepleri çok hızla artmakta ve bu ülkelerin doğrudan boru gazına erişimlerinin olmaması nedeniyle artan doğal gaz ihtiyaçlarını LNG alımı ile karşılamaları da Uzak Doğu'daki LNG fiyat artışını körüklemiştir. Buna karşılık, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa piyasasında boru gazı ve LNG işlem görmekte olup, bu piyasada boru gazının ağırlığı bulunmaktadır. Boru gazları, uzun dönemli doğal gaz alım anlaşmalarına bağlı olup, fiyatları bütün uzun dönemli anlaşmalarda olduğu gibi petrol fiyatları baz alınarak belirlenmektedir. Ayrıca ABD piyasasından çok farklı bir piyasa yapısına sahip olan Avrupa piyasasında, likidite oranı oldukça düşüktür.

Yukarıda açıklandığı üzere sözü geçen düşüşün Amerika'da son yıllarda bulunan kaya gazı fiyatlarının çok düşük olması, kaya gazının Amerika piyasasında yarattığı arz fazlalığı ve bu piyasanın arz talep değişikliklerinden doğrudan etkilenen likit bir piyasa yapısına sahip olmasından kaynaklandığı bilinmektedir. Ancak bu durum sadece Amerika piyasasına özgü bir durum olup, Uzak doğu piyasasında, artan doğal gaz talebi nedeniyle fiyatlar artmış, Avrupa piyasasında ise artan petrol fiyatları nedeniyle doğal gaz fiyatlarında artış gerçekleşmiştir.

Soru 4:

Hükümetinizin politikaları yüzünden, İran'dan aldığımız doğalgaz fiyatlarının çok yüksek olduğunu düşünüyor musunuz?

Cevap 4:

İran ile 08.08.1996 tarihinde imzalanan 'Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması'nda, diğer tüm doğal gaz alım satım anlaşmalarında olduğu gibi fiyat formülleri uluslararası ham petrol ve petrol ürünlerine baz edilmiştir. Dolayısıyla ham petrol ve petrol ürünleri fiyatlarındaki değişiklikler doğal gaz alım fiyatlarına da yansımaktadır. Ayrıca, alım fiyatlarının düşürülmesine yönelik olarak faaliyetlerimiz devam etmektedir.

Soru 5:

Önümüzdeki dönemde yeni bir doğalgaza zam yapmayı öngörüyor musunuz?

Cevap 5:

Doğal gaz ithal bir enerji kaynağı olup yapılan uluslararası anlaşmalar çerçevesinde temin edilmektedir. Doğal gaz satış fiyatını oluşturan unsurlardan biri olan güncel alım fiyatları uluslararası ham petrol ve petrol ürünü fiyatlarına endeksli formüllerle belirlenmekte olup ham petrol/petrol ürünlerindeki ve dolar kurundaki fiyat değişimleri doğal gaz satış fiyatlarına etki etmektedir. BOTAŞ Genel Müdürlüğü, doğal gaz toptan satış fiyatlarını belirlerken; pazarın durumunu, ülkenin ekonomik şartlarını v.b. hususları dikkate alarak ilgili mevzuat çerçevesinde, mümkün olan en makul seviyede belirleyerek uygulamaya koymaktadır.